

MONITOR ASEAN

GRUDZIEŃ 2017

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie. Monitor opracował Mateusz Chatys – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR ASEAN

GRUDZIEŃ 2017

I. STOSUNKI CHINY-ASEAN

1 grudnia: spotkanie Xi Jinpinga i Aung San Suu Kyi w Pekinie. Szefowa rządu Birmy wzięła udział w Światowy Dialogu Partii Politycznych, który pierwszy raz został zorganizowany przez Komunistyczną Partię Chin. Prezydent Chin podkreślił, że od momentu sprawowania władzy przez Narodową Ligę na Rzecz Demokracji obie strony intensywnie współpracują, co w dużej mierze wpłynęło na rozwój dobrych relacji między państwami. Dlatego bardzo ważne jest utrzymywanie bliskich kontaktów między przedstawicielami partii na wysokim szczeblu, a także wymiana doświadczeń z zakresu zarządzania państwem jak i w samej partii. Politycy omówili również kwestie decyzji podjętych podczas XIX Zjazdu KPCh, a także budowy korytarza gospodarczego Chiny-Birma, dzięki któremu bilateralne stosunki polityczne i gospodarcze zostaną wzmocnione.

1 grudnia: spotkanie prezydenta Chin i premiera Kambodży w Pekinie. Spotkanie to było związane z trwającym od 30 listopada do 3 grudnia Światowym Dialogiem Partii Politycznych, którego gospodarzem była Komunistyczna Partia Chin. Zdaniem Xi Jinpinga stosunki między państwami są obecnie najlepsze w historii. W przyszłym roku odbędzie się 60 rocznica stosunków dyplomatycznych Chiny-Kambodża, dlatego obie strony powinny wykorzystać obecną sytuację do pogłębienia wzajemnych relacji. Prezydent Xi podkreślił, że dla KPCh Kambodża jest strategicznym partnerem i podczas ostatniego zjazdu partii opracowano długofalowy plan współpracy. Ponadto, poparł działania premiera Hun Sena na rzecz stabilizacji państwa i utrzymania warunków sprzyjających ciągłemu rozwojowi. Obaj politycy zgodzili się również, iż muszą zintensyfikować wspólne działania w formatach multilateralnych takich jak Organizacja Narodów Zjednoczonych, ASEAN-Chiny i Lancang-Mekong.

4 grudnia: Tajlandia zatwierdziła raport w sprawie budowy szybkiej linii kolejowej, przy współpracy z Chinami. Minister transportu Arkhom Termpittayapaisith ogłosił, że pozytywne rozpatrzenie raportu, zawierającego ocenę oddziaływania na

DECYZJA DONALDA TRUMPA W SPRAWIE STATUSU JERUZOLIMY WYWOŁAŁA OBU- RZENIE PAŃSTW MUZUŁMAŃ- SKICH W AZJI

W Malezji i Indonezji doszło do licznych protestów przed amerykańskimi placówkami dyplomatycznymi. Ludność wyraziła poparcie dla Palestyny i skrytykowała chęć ustanowienia Jeruzolimy jako stolicy Izraela i przeniesienia tam ambasady USA z Tel Awiwu.

środowisko budowy szybkiej kolei w Tajlandii, umożliwiło rozpoczęcie budowy 21 grudnia, pierwszego 3,5 km odcinka trasy. Podczas 22 posiedzenia wspólnego komitetu współpracy kolejowej między państwami, który odbył się 24 listopada, minister Arkhom zapowiedział, iż pozostała część linii o łącznej długości 249 km zostanie zbudowana w przyszłym roku po ogłoszeniu kolejnego przetargu. Linia szybkiej kolei połączy Bangkok oraz północno-wschodnią prowincję Nakhon Ratchasima. Realizacja całego przedsięwzięcia będzie kosztowała 5,4 mld USD i będzie to pierwsza tego typu inwestycja w Tajlandii. Na spotkaniu pod koniec listopada strony uzgodniły również szczegóły odnośnie drugiej fazy projektu, bowiem Nakhon Ratchasima ma zostać połączone z Nong Khai, na granicy Tajlandii i Laosu. Ostatecznie cały plan zakłada połączenie Bangkoku z Kunmingiem w południowych Chinach.

8 grudnia: w Bangkoku otworzono centrum innowacyjne przez Chińską Akademię Nauk.

Budowa nowego centrum ma się przyczynić do zwiększenia współpracy technologicznej i naukowej między Chinami, Tajlandią i pozostałymi państwami ASEAN. Podczas ceremonii otwarcia, dyrektor centrum Bill Jiang, powiedział, że jest to pierwsza tego typu zagraniczna placówka, która będzie odpowiadać za promocję światowych osiągnięć naukowych, technologicznych i innowacyjnych rozwiązań. Natomiast wiceprzewodniczący Chińskiej Akademii Nauk Zhang Jie podkreślił, że centrum skutecznie zachęci chińskie przedsiębiorstwa do większej aktywności w Azji Południowo-Wschodniej. Z kolei Lyu Jian, pełniący funkcję chińskiego ambasadora w Tajlandii, zauważył iż budowa centrum to kolejny efekt realizacji inicjatywy „Pasa i Szlaku”. Swoje zadowolenie ze współpracy wyraziła również księżniczka Maha Chakri Sirindhorn, która niejednokrotnie odwiedzała Chińską Akademię Nauk, pośrednicząc tym samym w wymianie doświadczeń między stronami z zakresu mikrobiologii czy technologii związanych z transportem kolejowym. Minister nauki i techniki Suwit Maesincee, podziękował stronie chińskiej za wybór Tajlandii, ponieważ dzięki temu będzie łatwiej osiągnąć cele planu Tajlandia 4.0, mającego przyczynić się do rozwoju technologicznego całego państwa. Liczba i ranga gości biorących udział w tym wydarzeniu świadczy o tym jak bardzo Pekinowi zależy na budowie dobrych relacji z państwami z tego regionu.

8 grudnia: nowy plan wzmocnienia współpracy z Chinami został zaakceptowany przez rząd Laosu.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Vientiane Times, na kolejnym miesięcznym posiedzeniu gabinetu, podjęto decyzję o przedsięwzięciu działań mających na celu polepszenie współpracy między państwami. Na spotkaniu, któremu przewodniczył premier Thongloun Sisoulith, zaakceptowano ustalenia z listopadowej wizyty prezydenta Xi Jinpinga w Laosie. Politycy omówili efektywne sposoby wykorzystania dotacji, które Chiny zadeklarowały się przekazywać przez kolejne 3 lata. Oprócz tego dokonali przeglądu realizowanych projektów, finansowanych z chińskich środków przyznanych w ramach oficjalnej pomocy rozwojowej. Zaangażowanie Chin w Laosie jest bardzo duże, o czym świadczy fakt, iż są największym źródłem inwestycji zagranicznych. Odpowiadają one za realizację 765 projektów o łącznej wartości 7 mld USD w 14 sektorach, takich jak górnictwo, energetyka, rolnictwo czy usługi.

8 grudnia: chińskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych zaniepokojone podpisaniem przez Filipiny i Tajwan porozumień handlowych.

Przedstawiciel Tajwanu na Filipinach, peł-

niący de facto funkcję ambasadora podpisał siedem bilateralnych umów inwestycyjnych z filipińskim rządem. Jest to wynik realizacji przez władze Filipin nowej polityki mającej na celu zwiększenie współpracy z południowym regionem. Na piątkowej konferencji prasowej w Pekinie rzecznik chińskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych Geng Shuang odniósł się do tego wydarzenia. Stwierdził, że Chiny nie mają nic przeciwko zwykłym kontaktom handlowym Tajwanu z innymi państwami, ale nie może być mowy o jakiegokolwiek oficjalnej wymianie dyplomatycznej. Oprócz tego, rzecznik zapewnił iż Filipiny respektują politykę jednych Chin i nie mają na celu pogorszenia relacji między państwami wykorzystując do tego kontakty z Tajwanem. Można jednak zauważyć napięcie towarzyszące temu wydarzeniu, zwłaszcza, że Pekin obawia się iż nowa prezydent Tajwanu Tsai Ing-wen, która objęła swój urząd rok temu, będzie konsekwentnie dążyć do uzyskania niepodległości.

10 grudnia: rekordowa liczba chińskich turystów odwiedziła Filipiny w tym roku. Przez 11 miesięcy 2017 roku liczba turystów z Chin, która przyjechała do Filipin wzrosła o 35% w porównaniu do tego samego okresu w roku ubiegłym. Zgodnie z danymi przedstawionymi przez filipińskie Biuro Imigracyjne, od stycznia do listopada do Filipin przyleciało niemal 800 tys. Chińczyków. Tym samym Chiny zajmują trzecią pozycję, zaraz za Koreą Południową i Stanami Zjednoczonymi, pod względem państw, z których przyjeżdża najwięcej turystów do Filipin.

11 grudnia: Singapur i chińska prowincja Shandong pogłębiają współpracę. Uzgodnienia te są efektem 4-dniowej wizyty singapurskiego ministra komunikacji, informacji i zdrowia, Chee Hong Taty. Podczas wizyty delegacja z Singapuru, składająca się z przedstawicieli rządowych i biznesmenów, spotkała się z gubernatorami prowincji Jinan - Wang Zhonglinem, Qingdao - Meng Fanlinem i Shandong - Gong Zhengiem, a także z jego zastępcą Ren Airongiem. Chee Hong Tat oprócz funkcji ministra, pełni także rolę współprzewodniczącego Rady Biznesowej Singapur-Shandong, zastępując na tym stanowisku ministra handlu i przemysłu Teo Ser Lucka w lipcu bieżącego roku. Obie strony zgodziły się, że trzeba zintensyfikować współpracę w takich sektorach jak produkcja żywności, nowoczesne usługi oraz energetyka. Natomiast w ramach realizacji inicjatywy „Pasa i Szlaku” firmy z Singapuru będą przeprowadzały ekspertyzy dla firm z Shandongu, aby pomóc im rozszerzyć swoją działalność na pozostałe państwa Azji Południowo-Wschodniej. Porozumienia umożliwią też zwiększenie rozwój działalności singapurskich przedsiębiorstw w Chinach, ze względu na coraz liczniejszą klasę średnią, której zapotrzebowanie na usługi wyższej jakości ciągle rośnie, zwłaszcza w takich sektorach jak ochrona zdrowia, edukacja, logistyka czy handel detaliczny. Shandong jest jedną z najbogatszych chińskich prowincji po Guangdongu i Jiangsu, z PKB wynoszącym w ubiegłym roku 1,35 bln USD. Z kolei Singapur od momentu kiedy w 1993 roku powstała Rada Biznesowa, między dwoma podmiotami, zainwestował ponad 13 mld USD, co zapewniło mu trzecie miejsce pod względem największych źródeł inwestycji zagranicznych w tej prowincji Chin.

11 grudnia: China Telecom trzecim głównym operatorem telekomunikacyjnym na Filipinach. Według doniesień agencji prasowej Reuters, władze Filipin udzieliły zgody stronie chińskiej, aby wyznaczyła jedną ze swoich firm telekomunikacyjnych, która rozpocznie działalność w ich państwie. Pekin wyznaczył do tego zadania państwową spółkę China Telecom Corp.

Zgodnie z wypowiedzią filipińskiego Sekretarza Departamentu Technologii Informacyjnej i Komunikacyjnej, Eliseo Rio, zabieg ten ma na celu zwiększenie konkurencyjności w branży telekomunikacyjnej w kraju i co za tym idzie doprowadzić do dynamiczniejszego rozwoju technologicznego. Prezydent Rodrigo Duterte w odpowiedzi na skargi obywateli na monopol dwóch firm (PLDT oraz Globe Telecom) i słabnącą jakość usług przez nie oferowane, wyraził zgodę aby jedna z chińskich firm rozpoczęła swoją działalność na Filipinach. Aczkolwiek jej funkcjonowanie nie będzie w pełni autonomiczne, ponieważ postawiono warunek współpracy z jedną z filipińskich firm w stosunku 60 do 40. Bowiem ustawa zasadnicza Filipin zakazuje udziału zagranicznych firm telekomunikacyjnych w państwowym rynku większego niż 40%. Ponadto dostawca Internetu szerokopasmowego, firma Philippine Telegraph & Telephone Corp rozpoczęła negocjacje z China Telecom i Datang Telecom Group odnośnie strategicznego partnerstwa, które ma zagrozić pozycji dwóch gigantów.

13 grudnia: prace nad pierwszym tunelem kolejowy na granicy Chiny-Laos zostały zakończone. Pierwszy tunel kolejowy Ban Somsanook nr 2, prowadzący z Chin do prowincji Wientian w Laosie, o długości 301 metrów został ukończony. Za jego wykonanie była odpowiedzialna chińska firma Sino Corporation Engineering Bureau 15 Co., Ltd. Zgodnie z oświadczeniem wydanym przez przedstawiciela firmy, prace przebiegły bez jakichkolwiek komplikacji mimo tego, że warunki geologiczne obszaru tunelu są bardzo trudne. Budowa linii kolejowej łączącej oba państwa rozpoczęła się w grudniu 2016 roku i ma mieć 414 km długości. Łączyć będzie stolicę prowincji Wientian, Muang Phôn-Hông, z przejściem granicznym Mohan-Boten na północy kraju. Otwarcie trasy jest zaplanowane na 2021 rok, a pociągi mają kursować z prędkością 160km/h.

14-16 grudnia: trzecie spotkanie w sprawie współpracy Lancang-Mekong w Chinach. W mieście Dali, w chińskiej prowincji Yunnan odbyło się spotkanie ministrów spraw zagranicznych sześciu państw zaangażowanych we współpracę w tym regionie. Minister spraw zagranicznych Chin, Wang Yi, oraz jego odpowiednik z Kambodży, Prak Sokhonn przewodniczyli obradom. Oprócz nich w rozmowach uczestniczyli ministrowie z Tajlandii, Laosu, Birmy i Wietnamu. Spotkanie było poświęcone szczegółom współpracy w formacie Lancang-Mekong, którą zapoczątkowano w marcu 2016 roku. Przedstawiciele uzgodnili również szczegóły związane ze spotkaniem liderów państw, zaplanowanym na przyszły rok w Kambodży. Ministrowie zgodzili się, że należy kontynuować rozwój ekonomiczny w basenie rzek Lancang i Mekong, bo-wiem przyniesie to nie tylko pozytywne rezultaty państwom regionu, ale również całemu Stowarzyszeniu Narodów Azji Południowo-Wschodniej. Efektem spotkania było między innymi utworzenie funduszu współpracy Lancang-Mekong oraz platformy szybkiego kontaktu między rządami państw.

21 grudnia: inauguracja budowy szybkiej kolei w Tajlandii. Premier Prayut Chan-o-cha zapoczątkował budowę głównego odcinka szybkiej kolei, o długości 253 km. Jest to pierwszy tego rodzaju wspólny projekt z Chińczykami, który jest efektem realizacji inicjatywy „Pasa i Szlaku”. Pociągi będą poruszały się z max. prędkością 250km/h i będą przewozić pasażerów pomiędzy Bangkokiem i północno-wschodnią prowincją Nakhon Ratchasima. W uroczystości

wzięli udział premier i minister transportu Tajlandii, natomiast stronę chińską reprezentowali Wang Xiaotao (dyrektor Państwowej Komisji ds. Reform i Rozwoju) i Lyu Jian (chiński ambasador w Tajlandii).

21 grudnia: Chiny przeznaczyły 7,3 mln USD dla Kambodży w ramach współpracy w regionie Lancang-Mekong. W Phnom Penh doszło do spotkania Xiong Bo, pełniącego funkcję chińskiego ambasadora w Kambodży oraz Prak Sokhonn, będącego ministrem spraw zagranicznych Kambodży, podczas którego podpisano umowę, dotyczącą przekazania 7,3 mln USD ze specjalnego funduszu na rzecz rozwoju regionu Lancang-Mekong. Ambasador Chin argumentował tą decyzję niezwykłym zaangażowaniem rządu Kambodży we współpracę, a także największą ilością projektów, które pozytywnie przeszły ocenę i weryfikację. Dotyczą one takich dziedzin jak rolnictwo, turystyka, ochrona zdrowia, technologie komunikacyjne czy wymiana kulturowa i religijna.

22 grudnia: chińscy żołnierze rozpoczęli operację likwidacji pól minowych. Na granicy z Wietnamem w prowincji Guangxi, żołnierzy Chińskiej Armii Ludowo Wyzwoleńczej rozpoczęli misję oczyszczania terenu z materiałów wybuchowych, będących pozostałością po wojnie wietnamskiej. Cała operacja rozpoczęła się już 27 listopada tego roku i obejmuje obszar o powierzchni ponad 2 mln km². Wojsko obecnie przeprowadza czynności mające na celu oczyszczenie obszaru z roślinności, co ułatwi neutralizację min.

26 grudnia: Xi Jinping składa kondolencje prezydentowi Filipin. W związku z tropikalnym sztormem Tembin, który uderzył w południową część Filipin, prezydent Chin złożył kondolencje i zadeklarował niezbędną pomoc. W wyniku tej katastrofy naturalnej niemal 300 osób zginęło, bądź uznano za zaginione, a 70 tys. ludzi zostało pozbawionych schronienia.

26 grudnia: 16-te targi handlowe Chiny-Birma odbyły się na południu Chin. Tego rodzaju współpraca między państwami jest organizowana od 2001 roku. W południowej chińskiej prowincji Yunnan odbyła się kolejna edycja targów, mających na celu promocję bilateralnej współpracy między państwami. Wzięło w nich udział 280 firm z takich państw jak Birma, Tajlandia czy Wietnam. Spośród 480 stanowisk wystawowych 326 należało do chińskich firm, z 54 korzystały firmy z Birmy, a reszta należała do pozostałych państw. Handel między Birmą i graniczną prefekturą Dezhou w 2016 roku wyniósł 5 mld USD, co stanowi 40,5% całkowitego handlu między Chinami i Birmą.

28 grudnia: państwa z regionu Lancang-Mekong ustanowiły wspólne centrum egzekwowania prawa. W Kunmingu, będącym stolicą prowincji Yunnan na południu Chin, doszło do otwarcia pierwszego tego rodzaju zintegrowanego centrum egzekwowania prawa w regionie Lancang-Mekong. Pierwszym sekretarzem generalnym został przedstawiciel Chin - Zheng Baigang. Po zakończeniu rocznej kadencji zostanie on zastąpiony przez przedstawiciela kolejnego z pięciu państw regionu. Do głównych zadań centrum będzie należało przeciwdziałanie przestępczości zorganizowanej, poprzez przeprowadzanie wspólnych szkoleń i operacji wszystkich sześciu państw. Od 2011 roku państwa te wspólnie przeprowadziły 65 patroli,

a także cztery operacje skierowane w przemytników narkotyków, rozwiązując tym samym 39 tys. spraw związanych z przestępczością narkotykową i zabezpieczając 120 statków cywilnych.

29 grudnia: Chiny obiecały wsparcie przy organizacji wyborów w Kambodży. Po tym jak Stany Zjednoczone i Unia Europejska zapowiedziały, że nie pomogą władzom Kambodży w organizacji przyszłorocznych wyborów z uwagi na rozwiązanie największej partii opozycyjnej i innych działań mających na celu prześladowanie opozycji, to właśnie Chiny zobowiązały się do udzielenia pomocy. Zgodnie z wypowiedzią przedstawiciela Państwowej komisji Wyborczej w Kambodży, Chiny dostarczą ponad 30 typów różnego wyposażenia i sprzętu, który ma umożliwić przeprowadzenie wyborów. Wśród nich znajdują się między innymi urny i stanowiska do oddawania głosów.

II. Działania w ramach ASEAN

4 grudnia: obywatele Birmy oburzeni słowami papieża Franciszka. Po tym jak papież Franciszek odbył wizytę do Birmy, odwiedził Bangladesz gdzie spotkał się w stolicy państwa Dhaka z grupą birmańskich uchodźców muzułmańskich. Podczas rozmowy określał ich pojęciem „Rohingya”, które nie jest uznawane przez obywateli Birmy, bowiem postrzegają tę mniejszość muzułmańską w swoim kraju jako nielegalnych imigrantów z Bangladeszu, a nie jako osobną grupę etniczną. Wywołało to oburzenie mieszkańców Birmy, które można było zaobserwować w mediach społecznościowych. Podczas swojego pobytu w Birmie, w której dominuje buddyzm, nie używał tego pojęcia. W swoich przemówieniach wypowiadał się ogólnie o kryzysie w stanie Rakhine, z którego uciekło ponad 620 tys. ludzi od sierpnia tego roku. Jego rozważny dobór słów został nagrodzony brawami przez mniejszość chrześcijańską, obawiającą się wybuchu zamieszek i dalszych prześladowań. Postawa Franciszka była również doceniona przez ortodoksyjnych przedstawicieli buddyzmu, którzy nie rozumieją oburzenia ze strony społeczności międzynarodowej, związanego ze sposobem traktowania mniejszości muzułmańskiej w ich państwie. Maung Thway Chun, będący jednym z przedstawicieli nieoficjalnej partii nacjonalistycznej (Partia 135 Patriotów), pochwalił zachowanie papieża, który mimo nacisków ze strony grup chroniących prawa człowieka, ostrożnie dobierał słowa wystąpienia. Jednak przemówienie w Bangladeszu zniweczyło wcześniejsze wysiłki, co może mieć negatywny wpływ na proces normalizacji stosunków między państwami.

7 grudnia: rosyjska flota przybyła do portu w Birmie. Zgodnie z doniesieniami birmańskich mediów, rosyjska flota pacyficzna zatrzymała się w porcie Thilawa, niedaleko miasta Yangon. Flota, w skład której wchodzi 293 marynarzy, pod przewodnictwem niszczyciela łodzi podwodnych Admirala Penteleeva, który jest dowodzony przez kontradmirała Eduarda Mikhilova. Rosyjska delegacja spotkała się z kontradmirałem Moe Aungiem, będącym Szefem Sztabu marynarki Birmy w siedzibie marynarki w prowincji Ayeyarwady. Podczas rozmów obie strony wymieniły się poglądami na temat bezpieczeństwa morskiego obu państw i omówiły kwestię wzajemnych wizyt między urzędnikami morskich sił zbrojnych. Cała flota w skład, której wcho-

działa też inna potężna jednostka Boris Butoma cumowała w porcie aż do niedzieli 10 grudnia. Natomiast w sobotę rosyjskie okręty były udostępnione zwiedzającym, a także odbyły się na ich pokładzie konkurencje sportowe, w których wzięli udział marynarze obu państw. Rosyjska delegacja odwiedziła również obiekty marynarki wojennej Birmy i zwiedziła zabytki znajdujące się w Yangon.

8 grudnia: Birma prosi o pomoc przy odbudowie zniszczonego stanu Rakhine. Zgodnie z raportem przedstawionym przez birmańskie media, władze Birmy zwróciły się do społeczności krajowej jak i międzynarodowej o pomoc przy odbudowie stanu, wyniszczonego konfliktem z mniejszością muzułmańską w zachodniej części państwa. Minister Opieki Społecznej, dr Win Myat Aye, który pełni również funkcję Wiceprzewodniczącego Unii Przedsiębiorców dla Pomocy Humanitarnej, Przesiedleń i Rozwoju w Rakhine, odbył w czwartek spotkanie z zagranicznymi dyplomatami reprezentującymi ONZ. Podczas rozmów, birmański minister zaprezentował plany szeregu projektów, mających na celu odbudowę i unowocześnienie zniszczonego stanu, przy wsparciu miejscowych przedsiębiorców. Do najważniejszych planów można zaliczyć odbudowę infrastruktury, utworzenie specjalnych stref ekonomicznych, rozbudowę systemów telekomunikacyjnych i informatycznych, utworzenie nowych miejsc pracy, a także promocję turystyki i publicznego systemu opieki zdrowotnej. Nie bez znaczenia pozostają również wdrażane przez rząd zalecenia Specjalnej Komisji Doradczej ds. Stanu Rakhine, pod przewodnictwem byłego sekretarza generalnego ONZ Kofiego Annana oraz prace mające na celu doprowadzenie do powrotu mniejszości Rohingya z Bangladeszu. Zgodnie z najnowszym raportem wszyscy mieszkańcy, którzy zostali przesiedleni do 31 obozów w stolicy Birmy, powrócili już do swoich domów w Rakhinie. Natomiast lokalne władze przydzielają obszary pod uprawę ziemi tym, którzy stracili domy w konflikcie i dostarczają żywność wszystkim potrzebującym w okolicy.

8 grudnia: Filipiny poparły decyzję USA w sprawie statusu Jerozolimy? Po decyzji prezydenta Donalda Trumpa, ogłoszonej 6 grudnia w sprawie uznania Jerozolimy jako stolicy Izraela i przeniesieniu tam amerykańskiej ambasady, wiele państw nie tylko muzułmańskich, potępiło tego rodzaju działania. Jednak według izraelskich mediów, jeszcze przed oficjalnym ogłoszeniem informacji, prezydenci Filipin i Czech kontaktowali się z ministerstwem spraw zagranicznych w Izraelu odnośnie formalności związanych z przeniesieniem ich placówek dyplomatycznych z Tel Awiwu do Izraela. Można zatem dojść do wniosku, iż państwa te nie tylko mają zamiar poprzeć decyzję podjętą przez władze Stanów Zjednoczonych, a nawet pójść w ich ślady co może doprowadzić do eskalacji protestów albo wybuchu zamieszek.

8 grudnia: tysiące muzułmanów w Azji wzięło udział w protestach przeciwko decyzji Donalda Trumpa w sprawie Jerozolimy. Ludność w takich azjatyckich państwach muzułmańskich jak Indonezja i Malezja wyrazili swoje oburzenie wobec decyzji podjętej przez prezydenta USA, w której uznał Jerozolimę za stolicę państwa Izrael i to właśnie tam ma zamiar przenieść ambasadę z Tel Awiwu. Wielu liderów państw, w tym między innymi Malezji, Indonezji i Chin, na całym świecie potępiło tą decyzję, ponieważ może ona być powodem wybuchu zamieszek i aktów agresji. Kwestia Jerozolimy jest bardzo skomplikowana, gdyż znajdują się

tam bardzo ważne miejsca o znaczeniu religijnym dla chrześcijan, muzułmanów i Żydów, dlatego to właśnie Tel Awiw pełni formalną funkcję stolicy Izraela, gdzie znajdują się wszystkie placówki dyplomatyczne pozostałych państw. W Kuala Lumpur, kilka tysięcy protestujących zgromadziło się przed amerykańską ambasadą, gdzie skandowano anty-amerykańskie hasła i palono podobizny Donalda Trumpa. Amerykańska ambasada w Dżakarcie również musiało zmierzyć się z setkami protestujących, którzy z flagami palestyńskimi potępili działania Waszyngtonu w sprawie Jerozolimy. Ze względów bezpieczeństwa zamknięto konsulat w drugim największym mieście w Indonezji, Surabaya. Widząc jak duży niepokój społeczny wywołały ostatnie działania amerykańskich władz, prezydent Indonezji Joko Widodo wezwał w czwartek Stany Zjednoczone do ponownego rozważenia decyzji i polecił ministrowi spraw zagranicznych wezwać ambasadora USA do złożenia wyjaśnień. Natomiast malezyjskie partie Zjednoczona Malajska Organizacja Narodowa i Panmalajska Partia Islamska zorganizowały wiec, w którym wzięli udział przedstawiciele palestyńskiego ugrupowania politycznego Hamas (Muzułmański Ruch Oporu), uznanego też przez wiele państw za organizację terrorystyczną.

11 grudnia: prezydent Filipin będzie chciał przedłużenia stanu wojennego. Rodrigo Duterte zwróci się do Kongresu w sprawie rocznego przedłużenia stanu wojennego obowiązującego na południowej wyspie Mindanao, aby ostatecznie stłumić powstanie. Został on ogłoszony 23 maja tego roku po tym jak bojownicy islamscy opanowali południową część miasta Marawi, a okres jego obowiązywania zakończy się wraz z końcem roku. Parlament składający się z 23 senatorów i 296 członków Izby Reprezentantów nie obraduje od 16 grudnia aż do 14 stycznia, dlatego decyzji w tej sprawie należy się spodziewać na początku 2018 roku. Zgodnie z konstytucją, aby przedłużyć pierwotnie wprowadzony 60-dniowy stan wojenny wymagana jest zgoda organu ustawodawczego. Nie zostały jednak uwzględnione wytyczne odnośnie jak długo może on być wydłużony. Tego rodzaju decyzja cieszy się dużym poparciem wśród polityków, między innymi Martin Andanar, pełniący funkcję sekretarza komunikacji w swojej ostatniej wypowiedzi podkreślił fakt, iż trzeba definitywnie rozwiązać problem bojowników islamskich. Zwłaszcza, że zgodnie z informacjami wywiadowczymi, ekstremiści mają w planach zaatakować kolejne miasto na wyspie.

12 grudnia: Unia Europejska zawiesiła fundusze na wybory w Kambodży. Zgodnie z listem wysłanym przez UE do Państwowego Komitetu Wyborczego Kambodży, zawieszono finansowanie przebiegu wyborów powszechnych, które miały odbyć się w 2018 roku z powodu rozwiązania przez Sąd Najwyższy największej partii opozycyjnej. Według informacji przedstawionych przez agencję prasową Reuters, UE argumentuje swoją decyzję tym, że likwidacja w minionym miesiącu Partii Narodowego Ocalenia Kambodży nie może zostać uznana za legalną, a co za tym idzie nie będzie możliwości zapewnienia wiarygodnego procesu wyborczego.

12 grudnia: Birma opóźnia wprowadzenie prawa umożliwiającego zwiększenie inwestycji zagranicznych. Rząd Birmy zwleka z wprowadzeniem reformy prawnej, która umożliwiłaby zakupienie przez zagranicznych inwestorów 35% udziałów firm w Birmie. Sytuacja birmańskich firm jest trudna ze względu na brak wystarczającej liczby inwestycji. Zagraniczne przedsiębior-

stwa obawiają się jednak większego zaangażowania w tym państwie, ze względu na niestabilną sytuację polityczną. Zwłaszcza biorąc pod uwagę ostatni kryzys z ludnością Rohingja i możliwość kolejnych sankcji, będących wynikiem brutalnego sposobu działania wobec mniejszości muzułmańskiej zamieszkującej region Rakhine. Zmiana w systemie prawnym została już zaakceptowana przez prezydenta Htin Kyawa, ale według szefa Departamentu Zarządzania Inwestycjami i Firmami, Aung Naing Oo, cały proces może potrwać aż do sierpnia 2018 roku. Kluczową kwestią jest opracowanie nowych regulaminów, które byłyby zgodne ze zmianami prawnymi i mogłyby zapewnić dodatkowe źródło finansów przedsiębiorstwom w Birmie.

14 grudnia: filipiński parlament zatwierdził reformę podatkową. Zmiany zakładają podniesienie niektórych podatków, co ma na celu przyspieszenie reformy gospodarczej. Władze przewidują, że zwiększy ona wpływy do budżetu państwa o 1,8 mld USD. Jest ona pierwszą z pięciu zapowiedzianych przez prezydenta Duterte reform prawa podatkowego, mających na celu stworzenie sprawiedliwego i bardziej przejrzystego systemu. Biorąc pod uwagę plany prezydenta, których głównym celem jest rozbudowa infrastruktury państwa, dodatkowe środki w budżecie będą bardzo potrzebne. Zwiększył on bowiem finansowanie projektów infrastrukturalnych z 3% do 7% PKB rocznie.

15 grudnia: prezydent Kambodży wezwał do zamrożenia zagranicznych aktywów kambodżańskich polityków. Prezydent Hun Sen zachęcił Unię Europejską i Stany Zjednoczone do zamrożenia środków finansowych polityków w odpowiedzi na wstrzymanie dofinansowania przyszłorocznych wyborów w Kambodży i zawieszenie wiz niektórych przedstawicieli rządu. Jest to kolejny przejaw zaostrenia retoryki Kambodży wobec Zachodu. Sam Hun Sen zadeklarował, że nie posiada żadnych środków finansowych zagranicą, dlatego tego rodzaju działania nie będą miały wpływu na prowadzoną przez niego politykę, której celem jest jak największa konsolidacja władzy w jego rękach. Ambasada USA nie skomentowała słów prezydenta, natomiast ambasador UE, George Edgar, wydał oświadczenie, z którego wynika iż UE nie prowadzi działań w tym kierunku.

19 grudnia: partie polityczne w Tajlandii będą dopuszczone do wyborów w listopadzie 2018 roku. Premier Tajlandii Prayuth Chan-ocha zapowiedział, że wykorzysta artykuł 44 konstytucji aby umożliwić partiom politycznym przygotowania do przyszłorocznych wyborów. Premier nie sprecyzował jednak czy zakaz działalności partii politycznych obowiązujący od 2014 roku zostanie całkowicie zniesiony. Rzecznik rządu, Sansern Kaewkamnerd stwierdził, że na mocy nowej konstytucji premier umożliwi ponad 500 przedstawicielom partii politycznych przedstawienie swoich kandydatur w wyborach.

20 grudnia: filipiński wiceadmirał marynarki wojennej został odwołany. Dowódca filipińskiej floty został zwolniony ze służby w wyniku niesubordynacji. Zgodnie z treścią komunikatu wydanego przez sekretarza obrony Delfina Lorenzana, wiceadmirał Ronald Joseph Mercado prowadził działania, które zagrażały realizacji kontraktu na dwa nowe statki, zamówione u koreańskiej firmy Hyundai Heavy Industries, o wartości 308 mln USD. Cały projekt został już opóźniony o kilka miesięcy, ponieważ strona filipińska zwlekała z przedstawieniem ostatnich

poprawek do projektów nowych jednostek, bez których wykonawca projektu nie mógł rozpocząć prac. Decyzja w sprawie wiceadmirała została poparta przez prezydenta Rodrigo Duterte.

22 grudnia: premier Malezji potępił decyzję Stanów Zjednoczonych w kwestii Jerozolimy.

Najib Razak wziął udział w demonstracji przeciwko uznaniu przez USA Jerozolimy za stolicę Izraela. Stwierdził również, że ciepłe przyjęcie przez Donalda Trumpa, podczas jego wrześniowej wizyty w Białym Domu nie będzie miało wpływu na jego działania na rzecz obrony islamu. Na szczycie Organizacji Współpracy Islamskiej, który odbył się 13 grudnia w Turcji także zwrócił się do władz USA, aby zmieniły swoje stanowisko w sprawie Jerozolimy. Nawet groźba ograniczenia wsparcia finansowego dla państw, które nie poparły USA w tej sprawie na forum ONZ nie wpłynęła na złagodzenie stanowiska władz Malezji. Prezydent Razak stwierdził, że jego państwo nie potrzebuje pieniędzy od USA, ale jest wręcz przeciwnie. Bowiem to właśnie Malezja w ostatnim czasie kupiła 25 samolotów od firmy Boeing na miliardy USD.

29 grudnia: lider opozycji w Kambodży został skazany za zniesławienie premiera Hun Sena.

Sąd w stolicy państwa wydał wyrok, w którym nakazuje aby jeden z głównych opozycjonistów, Sam Rainsy, wypłacił premierowi Hun Senowi zadośćuczynienie w wysokości miliona USD oraz grzywnę 2,5 tys. USD. Hun Sen złożył pozew o zniesławienie w styczniu tego roku, przeciwko Samowi Rainsy, który twierdził, iż Hun Sen podczas swojego pobytu we Francji próbował przekupić jednego z aktywistów w celu rozbicia Partii Narodowego Ocalenia Kambodży. Sędzia w swoim wyroku wyznaczył oskarżonemu okres jednego miesiąca na wniesienie apelacji. Opozycjonista w wyniku prześladowań od 2015 roku przebywa we Francji, jednak jego adwokat wydał oświadczenie, w którym podważa ocenę sądu i zapowiedział złożenie apelacji.

KOMENTARZ

1. Decyzja Donald Trumpa z szóstego grudnia w sprawie zmiany statusu Jerozolimy i przeniesienia amerykańskiej ambasady z Tel Awiwu zelektryzowała społeczność międzynarodową, zwłaszcza muzułmanów na całym świecie. Protesty w tej sprawie odbyły się również przed amerykańskimi placówkami dyplomatycznymi w Indonezji i Malezji. Premier Najib Razak osobiście wziął udział w jednym z marszów potępiających tą decyzję i apelował do władz USA aby zmieniły swoje stanowisko. Solidarność środowiska muzułmańskiego jest bardzo duża i nawet groźby ograniczenia wsparcia finansowego dla państw, które nie poparły decyzji prezydenta Trumpa na forum ONZ nie wpłynęła na zmianę ich nastawienia. Chiny stanowczo potępiły jakiegokolwiek zmiany w statusie Jerozolimy, ponieważ zdają sobie sprawę, że może to być przyczyną jeszcze większej radykalizacji ekstremistów muzułmańskich. Państwom w regionie Azji Południowo-Wschodniej zależy na stabilnej sytuacji międzynarodowej, która umożliwi im zrównoważony rozwój. Tego typu kontrowersyjne działania mogą zdestabilizować nie tylko Bliski Wschód, którego znaczenie pod względem bezpieczeństwa energetycznego Chin i wielu innych państw jest bardzo duże, ale też basen Morza Południowochińskiego i przyczynić się do zwiększenia aktywności grup terrorystycznych, co jest jedną z głównych obaw państw azjatyckich. Zgodnie z doniesieniami izraelskich mediów jedynie Filipiny rozpa-

trują poparcie stanowiska USA, ponieważ jeszcze przed oficjalnym ogłoszeniem tej decyzji władze tego państwa próbowały poznać szczegóły dotyczące warunków formalnych przeniesienia ambasady do Jerozolimy. Świadczy o tym także fakt, że podczas głosowania na forum ONZ przeciwko planom USA, Filipiny jako jedyne państwo z regionu wstrzymało się od głosu. Na podstawie tych działań można dojść do wniosku, że mimo zdecydowanego pogorszenia relacji w ostatnim czasie na linii Waszyngton-Manila, jednak Rodrigo Duterte nie chce całkowicie odwracać się od Stanów Zjednoczonych, które często krytykują jego zdecydowane działania oraz brak poszanowania praw człowieka.

2. Kambodża nie obawia się zaostrzenia sankcji ze strony Unii Europejskiej i Stanów Zjednoczonych. Przed przyszłorocznymi wyborami premier Hun Sen w zdecydowany sposób zwalcza opozycję wszelkimi możliwymi środkami aby zagwarantować sobie pełnię władzy na kolejne lata. Pod koniec grudnia sąd w Phnom Penh wydał kolejny wyrok na korzyść premiera, w którym ukarał opozycjonistę Sama Rainsy za zniesławienie Hun Sena grzywną w wysokości 2,5 tys. USD oraz nakazem wypłacenia zadośćuczynienia pokrzywdzonemu w wysokości miliona USD. Ponadto Hun Sen zwrócił się z apelem do władz USA i UE, iż strony te mogą zamrozić zagraniczne aktywa polityków z Kambodży. Tym samym dodał, że on nie posiada środków finansowych na zagranicznych kontach więc tego rodzaju naciski nie odniosą żadnego skutku. Z kolei Chiny zapowiedziały pomoc Kambodży przy organizacji wyborów, zapewniając niezbędny sprzęt w tym urny i stanowiska do głosowania, dzięki czemu zostaną zminimalizowane negatywne skutki zamrożenia dodatkowych funduszy, które miały zostać przeznaczone przez USA i UE na wsparcie organizacji wyborów. Chiny powiększają zatem strefę swoich wpływów w regionie kosztem zachodnich potęg, które są zobowiązane do ścisłego przestrzegania praw człowieka i regulacji związanych z wolnymi wyborami.

3. Widoczne są kolejne postępy w realizacji inicjatywy „Pasa i Szlaku”. W grudniu zakończono prace nad pierwszym tunelem na granicy między Chinami i Laosem. Będzie nim przebiegała trasa kolejowa o długości 414 km, co z pewnością przyczyni się do powstawania kolejnych wspólnych projektów i zwiększenia bilateralnej współpracy. Zwłaszcza, że władze Laosu zatwierdziły właśnie postanowienia, będące wynikiem niedawnej wizyty Xi Jinpinga w tym państwie. Obie strony są zadowolone z bilateralnej współpracy, o czym powinien świadczyć fakt, że to właśnie Chiny są największym źródłem inwestycji zagranicznych w Laosie. Do kolejnego sukcesu można zaliczyć również inaugurację wspólnej budowy pierwszej linii szybkiej kolei w Tajlandii o długości 253 km, która połączy stolicę państwa z północno-wschodnią prowincją Nakhon Ratchasima, a pociągi będą się poruszały z prędkością 250 km/h. Chińska firma wykorzysta swoje doświadczenie w budowie tego typu infrastruktury aby podnieść standardy obowiązujące w Tajlandii. Oprócz tego Chińska Akademia Nauk otworzyła w Bangkoku centrum innowacji, co umożliwi bardziej efektywną wymianę wiedzy i innowacyjnych pomysłów między stronami. Dodatkowym efektem będzie większe zaangażowanie chińskich firm, zajmujących się najnowocześniejszymi technologiami żeby zwiększyły swoją aktywność w tym regionie. Przykład Tajlandii idealnie obrazuje jak wielowymiarową współpracę oferuje inicjatywa „Pasa i Szlaku”, która powinna być realizowana na zasadzie win-win, czyli w taki sposób żeby każda ze stron odczuwała wymierne korzyści.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

